

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/185/2018
Identifikačné číslo spisu: 8716201138
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Lubor Šebo
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:8716201138.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu J. K., bytom K., zastúpeného JUDr. Jurajom Lukáčom, advokátom so sídlom Námestie sv. Egídia 11/6, 058 01 Poprad, proti žalovaným 1/ E. Y., bytom B. a 2/ M. Y., bytom A., obom zastúpeným spoločnosťou Hudzík & Partners s.r.o., so sídlom Mnoheľova 830/15, 058 01 Poprad, IČO: 47 251 654, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Hudzík, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy s prísl., vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 13 C 19/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2017 sp. zn. 12 Co 56/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní 1/ a 2/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 22. februára 2017 č. k. 13 C 19/2016-91 žalobu na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy zamietol a žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Uviedol, že žalobca sa domáha ochrany osobnosti z dôvodu, že výrokmi žalovaných 1/ a 2/ na zasadnutí obecného zastupiteľstva 13. júna 2014 došlo k zásahu do práva na ochranu jeho občianskej cti a ľudskej dôstojnosti. Žalovaný 1/ podľa žalobcu zasiahol do jeho práva na ochranu cti a dôstojnosti svojimi tvrdeniami, že chodí poza ploty, fotí pozemky a malé deti. Súd prvej inštancie uviedol, že z doslovnej citácie, ktorá vyplýva zo zvukového záznamu je zrejmé, že žalovaný 1/ požadoval od žalobcu, aby vysvetlil, prečo fotil 10. júna 2014. Z výpovedí svedkov vyplýva, že žalobca sa osobne zúčastnil na zasadnutí obecného zastupiteľstva 13. júna 2014 a že okrem iného ho poslanci vyzývali, aby sa vyjadril, čo fotil, na čo žalobca reagoval tak, že nepotrebuje nič vysvetľovať. Tieto skutočnosti nepopiera ani žalobca. Súd prvej inštancie konštatoval, že difamačné tvrdenia musí súd posúdiť s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k predmetnému tvrdeniu. Uviedol, že žalovaný 1/ svoje tvrdenie vyjadril v rámci diskusie, ktorú začal svedok v súvislosti s nevhodnými vyjadreniami žalobcu na adresu poslancov a na ktoré mal žalobca možnosť reagovať. Svedok B. O. potvrdil, že žalobca sa v uvedený deň nachádzal v blízkosti pozemku žalovaného 1/ s

fotoaparátom otočeným do jeho dvora. Táto skutočnosť mohla podľa súdu prvej inštancie dôvodne u žalovaného 1/ navodiť dojem, že žalobca fotografuje práve jeho pozemok. Súd prvej inštancie je toho názoru, že nemožno tvrdenia žalovaného 1/ hodnotiť ako závažný zásah do práv žalobcu. Žalovaný 1/ podľa neho iba konštatoval skutočnosť, ktorá bola pravdivá a to, že žalobca sa v uvedený deň nachádzal za jeho pozemkom a že tam fotil. Dodal, že z jeho výrokov nemožno vyvodiť, že by obviňoval žalobcu z pedofílie, prípadne duševnej poruchy, ako to tvrdí žalobca. U žalovaného 2/ malo dôjsť k zásahu do práva na ochranu osobnosti uvedením výroku, z ktorého je však podľa súdu prvej inštancie zrejmé, že ani žalovaný 2/ nekonštatoval, že by sa u žalobcu malo jednať o pedofíliu alebo duševnú poruchu. Súd prvej inštancie má za to, že žalovaný 2/ uvádzal len hodnotiaci úsudok vychádzajúci z uvádzaných tvrdení, podľa ktorého ak nastala takáto situácia, tak je potrebné túto okolnosť prešetriť. Neuvádzal však žiadne konkrétne tvrdenia týkajúce sa osoby žalobcu, ale iba hodnotil uvádzané skutočnosti vo všeobecnej rovine. Dodal, že naviac ešte predtým ako došlo k hodnoteniu uvedených skutočností, žalobca mal možnosť reagovať na tvrdenia žalovaného 1/, na ktoré ale nereagoval a táto okolnosť potom viedla k úvahám, ktoré uvádzal žalovaný 2/. Z týchto dôvodov mal tak súd prvej inštancie za preukázané, že zo strany žalovaného 2/ nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 12. decembra 2017 sp. zn. 12 Co 56/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a prisúdil žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia v odôvodnení uviedol, že samotné polozenie otázky žalovaného 1/ na žalobcu na obecnom zastupiteľstve nebolo svojím obsahom ani z hľadiska kontextu spôsobilé zasahovať do práv žalobcu a nebolo ani neprimerané situácii, ktorá vznikla na obecnom zastupiteľstve. Sám žalobca podľa neho nemohol poprieť, že v spornom čase fotil pri pozemkoch žalobcu, preto podľa odvolacieho súdu otázka položená žalobcovi na obecnom zastupiteľstve nesmerovala a ani nebolo úmyslom žalovaného 1/ nejakými nepravdivými skutočnosťami a tvrdeniami zasahovať do osobnostných práv žalobcu. Žiadalo sa len o vysvetlenie, čo vlastne robil žalobca pri pozemkoch žalovaného 1/. Odvolací súd uviedol, že súd ani nemohol vyhovieť petitu žaloby ospravedlniť sa za nepravdivé a pravdu skresľujúce tvrdenie, ak citácia otázky žalovaného 1/ na obecnom zastupiteľstve nebola nepravdivá ani pravdu skresľujúcim tvrdením. Obdobne nie je podľa neho dôvod vyhovieť žalobe proti žalovanému 2/, ktorý na obecnom zastupiteľstve reagoval na tvrdené porušenie súkromia žalovaného 1/ a fotografovanie záhrady a detí. Takéto tvrdenie podľa odvolacieho súdu nekonštatuje, že by sa malo u žalobcu jednať o pedofíliu alebo o duševnú poruchu. Uvádza, že žalovaný 2/ uvádza len hodnotiaci úsudok vychádzajúci z tvrdení podľa nastavenej situácie, ktoré je potrebné skutočne prešetriť. Dospel k záveru, že požiadavka, aby žalobca dal vysvetlenie, prečo chodil poza ploty a fotil deti, neznamena nepravdivé tvrdenie zasahujúce do práva fyzickej osoby na ochranu podľa § 11 Občianskeho zákonníka a že vyjadrenie žalovaného 2/ nepresahuje rámec oprávnenej kritiky konania žalobcu. Uviedol, že občianskoprávna sankcia za neoprávnený zásah do dobrej povesti fyzickej osoby je založená na objektívnom princípe, teda sa nevyžaduje popretie neoprávneného zásahu aj zavinenie pôvodcu neoprávneného zásahu (uznesenie sp. zn. 4 Cdo 212/2007). Položenie otázky na obecnom zastupiteľstve nepresiahlo podľa odvolacieho súdu rámec oprávnenej kritiky za zistené konanie žalobcu a neznamenovalo neoprávnený zásah do dobrej povesti fyzickej osoby.

3. Proti uvedenejmu rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie z dôvodu, že mu súdy nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa súdy nižších inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Namieta nepripustenie dôkazu, neakceptovanie vysloveného dôkazného vyjadrenia v jeho prospech. Odvolací súd podľa neho nedal žiadnu odpoveď, namieta jeho nepreskúmateľnosť a nesprávne skutkové zistenia. Tvrdí, že odvolací súd si odporuje a že nezákonne preniesol dôkazné bremeno na žalobcu. Namieta nesprávne právne posúdenie, kedy sa oba súdy odklonili od ustálenej praxe a vyslovili záver, že osočujúce a difamačné vyjadrenia žalovaných nepresahujú rámec oprávnenej kritiky. Odklon videl od rozhodnutia Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 212/2007 a rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 453/03.

4. Žalovaní 1/ a 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhli dovolanie ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. V danom prípade bolo dovolanie podané za účinnosti nového civilného procesného kódexu. Aj za účinnosti CSP treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj naďalej nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (porov. sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v

konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Žalobca vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal dokazovanie a nedostatočne zistený skutkový stav súdmi nižších inšancií, ako aj odôvodnenie a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4 Cdo 3/2019, 8 Cdo 152/2018, 5 Cdo 57/2019) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

16. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

17. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

18. V súvislosti s námietkou žalobcu o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

19. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho

súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

20. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí vysporiadal so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami, ako aj s námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní. Odvolací súd rozoberal, či vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ ide o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok. Zaoberal sa objektívnym princípom vzhľadom na otázku dokazovania, ako aj tým, či nepresahujú rámec oprávnenej kritiky v intenciách cit. rozhodnutia. Dospel k názoru, že vo vzťahu k žalovanému 1/ ide o skutkové tvrdenie. Vo vzťahu k žalovanému 2/ mal za to, že ide o hodnotiaci úsudok, ktoré ale nepresahuje rámec oprávnenej kritiky. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a s jeho skutkovými i právnymi závermi. Z uvedeného je teda celkom zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (ktoré treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok) náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Takisto samotná skutočnosť, že dovolateľ so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bola strana sporu pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi (I. ÚS 50/04), ani právo, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

21. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v oprávnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v oprávnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

22. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

23. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

24. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie

uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

25. Najvyšší súd dodáva, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

26. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieťa, že mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP). Prípustnosť jeho dovolania z tohto ustanovenia preto nevyplyva.

27. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

28. Aby určiť otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretačie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespochývalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemožno byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

29. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, nevymedzí právu otázku a neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemožno svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach (o tom, ktorú otázku a ktorý judikať, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli). Ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. Na druhej strane, ale v prípade absencie vymedzenia právnej otázky a bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemožno najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinstančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa (advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa), z vlastnej iniciatívy vyhľadávať všetky rozhodnutia dovolacieho súdu, týkajúce sa danej problematiky a následne posudzovať, či sa odvolací súd odklonil od názorov v nich vyjadrených; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, pričiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomasovic M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a

rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 14/2018, 2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 28/2017, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

30. So zreteľom na dovoláciu argumentáciu žalobcu k citovanému nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky najvyšší súd uvádza, že v zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Pod pojem ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu však nemožno zahrnúť rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky (porov. sp. zn. 2 Cdo 56/2017, 6 Cdo 79/2017, 3 Cdo 165/2018, 4 Cdo 7/2018).

31. Najvyšší súd v rámci dovolacieho prieskumu, respektujúce vyššie uvedené východiská, preskúmal prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a dospel k záveru, že dovodý ním uvažované v podanom dovolaní nemajú zákonom požadovaný charakter právnej otázky. Žalobca vyjadril len svoj nesúhlas s právnym posúdením a postupom odvolacieho súdu. Poukázal na to, že súdy nemali preukázanú pravdivosť tvrdení, ktoré žalovaní 1/ a 2/ rozširovali. Za nesprávne právne posúdenie považoval záver odvolacieho súdu týkajúci sa posúdenia toho, či vyjadrenia žalovaných 1/ a 2/ sú osočujúce a difamačné a či (ne)presahujú rámec oprávnenej kritiky. V tejto súvislosti dovolací súd uvažuje, že i keď dovolateľ dovolanie formálne odvodňuje nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, právnou otázkou zásadneho významu nijako neformuluje. Z obsahu jeho dovolania možno vyvodiť, že nesúhlasí s logickými úvahami a skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci základy voľného hodnotenia dokazov odvolací súd viedli k prijatiu jeho rozhodnutia. Z uvedeneho je tak zjavné, že dovolateľ v tomto prípade namieta nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dokazov odvolacím súdom; ktorou nesprávnosťou však nie je možné odvodniť dovolanie, ktoré jeho prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Ako bolo už vyššie uvedené, len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dokazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo proste spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleneho pri právnom posudzovaní žalobného nároku, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP.

32. Dovolací súd si plne uvedomuje, že by bolo v rozpore s princípmi spravodlivého procesu, pokiaľ by sa pri posudzovaní dovolania uplatňoval prílišný formalizmus. V rozpore s týmito princípmi ale nie je prístup majúci na zreteľ, že ustanovenia CSP vyzývajú istú mieru formálneho a obsahového vyjadrenia dovodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania.

33. Pokiaľ žalobca poukazuje na odklon od cit. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 212/2007, dovolací súd uvádza, že odvolací súd aj v intenciách tohto cit. rozhodnutia sa zaoberal pravdivosťou tvrdení a objektívnym princípom vzhľadom na otázku dokazovania. Rozoberal, či vo vzťahu k žalovanému 1/ a 2/ ide o skutkové tvrdenie alebo hodnotiaci úsudok a či nepresahujú rámec oprávnenej kritiky. Skutočnosť, či určité konkrétne tvrdenie je difamujúce, treba posúdiť vzhľadom na konkrétne súvislosti a okolnosti, za ktorých došlo k predmetnému tvrdeniu, nemôže ísť teda o právnu otázku. Dovolací súd uvádza, že nie je oprávnený preskúmať skutkové závery, ku ktorým dospeli súdy nižších inštancií. V zmysle § 442 CSP je totiž viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd nie je treťou inštanciou a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

34. Argumentácia žalobcu o nesprávnosti skutkových záverov odvolacieho súdu je preto neopodstatnená a nespôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, proste spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

35. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

36. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.